

Utdannings- og forskningskomiteen	Saksbehandler	Asle Sandnes
Stortinget	Vår dato	14.04.2023
	Vår referanse	2023/277
	Deres dato	
	Deres referanse	

Innspill fra FUG til Prop. 57 L (2022-2023) - Ny opplæringslov

Foreldreutvalget takker for muligheten til å gi innspill i denne høringen. Vi har gitt brede høringsuttalelser i de høringene som har vært tidligere, men vil nå fokusere på det som for oss nå framstår som de aller største manglene ved lovforslaget sett fra et foreldreperspektiv.

Foreldreorganene i grunnskolen

Proposisjonens forslag til lovregulering av foreldremedvirkning/skoledemokrati tilsvarer forslaget som opplæringslovutvalget fremmet i NOU 2019: 23. Da denne var på høring oppstod en mobilisering fra en rekke FAUer og foreldre i hele landet som sammen med FUG motsatte seg forslaget. Departementets forslag som var på høring høsten 2021, videreførte i hovedsak dagens foreldreorganer, og tilsvarende mobilisering framstod unødvendig.

Opplæringen av barna skal skje i samarbeid og forståelse med hjemmet/foreldrene. Tilrettelegging for et velfungerende skoledemokrati er en forutsetning for dette. Foreldrene er en viktig del av «laget rundt elevene». De minste barna er avhengige av foreldrene for at deres stemme skal bli hørt. For disse er foreldreorganene i skolen i praksis også elevmedvirkning. Vi ser dette f. eks når foreldre står opp og kjemper når innemiljøet på skoler er så dårlig at det hindrer læring, trivsel og helse for elevene.

Den grunnstrukturen som ligger i dagens lovverk, danner en nødvendig og god minimumsramme for foreldrenes deltakelse i skoledemokratiet. Det er behov for flere nasjonale føringer snarere enn færre. For at læreren skal få rom til å utøve sin fagprofesjon, trenger vi velorganiserte, kompetente og forutsigbare samarbeidsflater som ikke stjeler unødvendig tid. Å overlate organiseringen helt til lokale myndigheter åpner for:

- At det blir større ulikheter i ulike deler av landet
- At flere foreldre kjører «sololøp» overfor skolene og skaper mer arbeid for lærere og skoleansatte, samt at bare de ressurssterke foreldrene når fram.
- At makten flyttes nærmere ledelse og administrasjon i skolen og at foreldrene «kastes ut» av skoledemokratiet.
- At foreldreorganene helt utraderes der hvor det er utfordringer i dag.

I proposisjonen er det vist til at dagens lovbestemte organisering kan fungere som en hindring for godt samarbeid. Dette er vi uenige i. De «flinkeste» får det til uansett, men forslaget i proposisjonen kan gå utover de skolene hvor foreldreorganene har utfordrende

FORELDREUTVALGET FOR GRUNNOPPLÆRINGEN

levekår i dag. «Tillitsreformen» må ikke føre til «lovløshet» og tilfeldigheters spill. Det finnes en rekke eksempler på at FAU innenfor dagens system har gjort store ting for foreldresamarbeid og skolemiljø. Vi nevner noen:

- FAU har sørget for at Bølerparken i Oslo er omgjort fra en «død» grusslette til et levende nærmiljøområde.
- Ved Hof skole har FAU blant annet med midler fra sparebankstiftelsen bygget uteskole som gir gode muligheter for mer praktisk læring, trivsel og motivasjon for elevene.
- Ved Kviltorp skole i Molde har foreldrene innenfor dagens rammer organisert et levende FAU med blant annet egen nettside, gjennomarbeidede årshjul og veiledere for foreldrerepresentanter.
- Ved Sagene skole i Oslo har FAU bidratt til nytt skolebibliotek, oppgradering av skolegården og vann i Sagene bad som har vært tørrlagt i 20 år.

Foreldres posisjon i forhold til spesialundervisning

Proposisjonen foreslår å fjerne regelen i dagens opplæringslov § 5-4 om at eleven eller foreldrene til eleven kan kreve at skolen gjør de undersøkelsene som er nødvendige for å finne ut om eleven trenger spesialundervisning.

Departementet viser til at det følger av *sammenhengen i regelverket* at foreldre som mener at barna deres ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen, kan kreve at kommunen i et enkeltvedtak tar stilling til om eleven har rett til individuell tilrettelegging eller ikke. Så viktige rettigheter må komme klarere fram i loven.

I dag er det slik at foreldre/elev som har fylt 15 år selv kan kontakte PPT og be om sakkyndig vurdering. Dette er ikke lett tilgjengelig i dagens lov, men framgår av forarbeidene. Vi får mange henvendelser fra foreldre som ikke er klare over dette – og som til og med har fått motsatt informasjon fra skolen. Vi mener at denne retten må bestå, og at det må framgå på en tydeligere måte enn i dag og tydeligere enn at det framgår av «sammenhengen i regelverket»

Statsforvalterens kompetanse i skolemiljø saker

FUG er ikke enig i de avgrensningene som er foreslått i proposisjonen når det gjelder statsforvalterens kompetanse i skolemiljø saker (9A-saker). Omfanget av hva statsforvalteren kan overprøve er begrenset til to av delpliktene i handlingsplikten og terskelen for når statsforvalteren kan pålegge tiltak, ikke bare pålegg om retting, er hevet i forhold til dagens lov.

Vi mener dette er uheldig fordi i mange saker som klages inn til statsforvalteren er tilliten og samarbeidet mellom skole og foreldre på et bunnivå. Da er det nødvendig med vurderinger fra en uavhengig instans får å unngå at det oppstår en runddans mellom kommune, fylkeskommune og statsforvalter mens elevens situasjon ikke blir noe bedre.

Leirskole

De fleste leirskoler er organisert med 4 overnattinger. Forslaget i proposisjonen gir rett til leirskole eller annen tur med minst 3 overnattinger. Dette gjør at mange foreldre føler seg presset til å bidra med toppfinansiering av en siste overnatting for å få til leirskole. Dette legger press på gratisprinsippet.

Med vennlig hilsen

Marius Chramer, FUG-leder

Marie Skinstad-Jansen, FUG-nestleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur